

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek, Zápolya u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonakozó felszólalások inté-
zendők.

Telefon-szám 21.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 K.
Félévre ——— 12 K.
Negyedévre ——— 6 K.
Egy hóra ——— 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünnep-
napok kivételével mindennap
délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1912.

XLI. évfolyam 84. szám.

Péntek, április 12.

Küzdés a tüdővész ellen.

Irta: Vinczehidy Ernő.

Nagybcskerek, ápr. 12.

Valljuk be őszintén, szegényes állapot ez a miénk. Szegénye ennek a mai civilizált, kulturált, progresszív, szociológus társadalomnak, hogy a tüdővész rémitő pusztításait oly angol hidegvérrel képes elviselni. Hogy nem hördül földühös elszántsággal, küzdésre és cselekvésre készen, amikor, teszem azt, hallja, hogy évenként 7000 ártatlan kis gyerek pusztul el Magyarországon (Torontálban körülbelül 300), csak azért, mert nem óvták meg őket a felnőttek vésses fertőzésétől.

Meglehet különben, hogy talán nem is halljuk elég gyakran a vészkiáltást. Hogy a napi küzdelmekben, iparkodásban, törtetésben kimerülő idegrendszerünk a sok lassu halódást észre se veszi. Kolera kell neki, halomszámra hulljanak az emberek, hogy ijedten felocsudjon. Akkor bezeg virul a közegészségügynek. Van járványorvos, van fertőtlenítő masina, elkülönítés, sőt még pénz is van minderre. Pedig hát köztudomásu, hogy minő aránytalanul kevesebb áldozatot szed ez, mint a tüdővész. Szinte ártatlan kis kezdő ez a kolera — kit a hatóság hamar elesip — ahhoz a kitanult, ravasz, vén bünöshöz képest, amelyik a gyengén üldöző, gyenge rendőrség kezei közül újból és újból mindig csak kisiklik.

Nos tehát, betelt a mérték. Hatalmas, országos mozgalom indult meg, amely azt tüzte ki céljául, hogy lépésről-lépésre haladva kiirtja ennek a rettenetes vésznek a csiréit. És hatalmas mozgalom indult meg egyidejűleg Torontálvármegyében, amelynek szintén ez a célja.

Eszközei: a felvilágosítás, a gyógyítás, a fertőtlenítés és elkülönítés. Részletesebben kifejezve: tanítani kell népünket, hogy miképp előzze meg a bajt és védje meg magát s gyermekeit. Tanítani kell arra is, hogy orvost hívjon, hogy annak rendeleteit tartsa be és hogy gyógykezeltesse magát. Tehát ne egyszer hívja csak az orvost. De intézményszerűen biztosítani kell azt is, hogy az orvos, ha tüdővészről tudomást szerez, akár hívják a beteghez akár nem, hivatászerűen, hivatalból gyógyítson.

A tüdővésznek, mint különben a legtöbb betegségnek melegágya a piszok, a rossz levegőjű, szűk, nyomorult, tulsufolt lakás. Ezen hirtelenében segíteni nem lehet. De enyhíthetünk ezen is, ha a tisztaságot és a hatóságilag ingyen végzendő fertőtlenítést szigorú következetességgel valósítjuk meg. S hogy kit kell és kit mennyire lehet elkülöníteni,

azt a község helyi viszonyai fogják meg-
szabni.

Talán már itt-ott életre fogjuk hívni a br. Korányi Sándor tanár legújabb nagyjelentőségű tervét, a gyermekházakat. Ki akarja szabadítani a gyermekeket a fertőzött lakásokból és őket minden községben, külön e célra átengedendő, egészséges, világos paraszt házban elhelyezni. Ott kell, hogy lakjanak, egyekben pedig tovább is úgy élnek, mint a többi paraszt gyermek. Jóravaló paraszt házaspár gondozná őket. Nem könnyű dolog. De óriási horderejű kezdés lenne.

Szervei ennek a munkának: a társadalom s a hatóságok.

A társadalom megmozdult. Igaz, megtette ezt már másszor is, de csak azért, hogy a másik oldalára fordulva folytassa békés szunnyadását. Ez a mostani mozdulás azonban valóságos ébredésnek látszik. Bizonyítja ezt a világos, józan szervezkedés. Az, hogy a maga működését összekombinálja a hatóságéval.

A vármegye parancsoló szabályokat fog életbe léptetni. Minden beteg köteles lesz magát gyógyíttatni, köteles lesz lakását fertőtleníttetni. Nem lesz szabad tüdővészessel egy ágyban aludni, nem szabad az ablakot homokkal megtölteni és a többi és a többi. És e parancsok és tilalmak mögött ott áll a büntetés szankciója. A paragrafusok által alkotott kereteket pedig ki fogja tölteni a társadalom: a „Torontálvármegyei tüdővészellenes egyesület”.

Egy nagyszívű ember s nagy orvos, dr. Plechl Szilárd volt az, ki kortársait megelőzve mutatott rá, hogy ezt a rettenő betegséget, mely főleg a szegények betegsége, nem lehet szanatóriumok állításával kipusztítani. Hanem fel kell azt keresni a saját odújában s ott fojtani el. Ő volt az, aki a most már oly általános dispensaire rendszernek a mi viszonyaink között való egyedüli célravezető mivoltát hangoztatta. (Ez a rendszer t. i. abban áll, hogy a beteg felkeresi a dispensairet, magyarul gondozó-telepet s ott ellátják gyógyító és fertőtlenítő szerrel, kioktatják s a szegényének adnak élelmet meg tüzelőfát is. Vagyis a dispensaire a maga anyagi erejéhez képest gondoskodik arról, hogy a szegény, napi munkájával elfoglalt, drága kurák végzésére képtelen beteg elláttassék a gyógyulás legszükségesebb eszközeivel s ne csak gyógyulhasson, hanem, hogy környezetét is megóvja.)

E soroknak távolról sem lehet céljuk, hogy a szanatórium és dispensaire-rendszer gyakran vitatott elsőbbségének kérdéséhez szólnanak. Irójuk laikus mivolta ezt eleve kizárja. De meg legkiválóbb orvosaink különben is a két rendszer egye-

sítését tartják a leghelyesebbnek. Csak utalni kívántak arra, hogy lehet nagy, hatásos és áldásos munkát végezni akkor is, ha a szanatóriumok föllállításához szükséges milliókkal nem rendelkezünk.

De ez nehéz munka és nem parádé. Szónoklatokkal itt nem segítünk. De igenis valamivel, mi ehhez a nemzeti érelynkhöz hasonló és mégis egészen más: beszéddel, fáradhatlan agitációval, verejtékes kapacitálással. Orvos, pap, tanító, jegyző, földbirtokos s mind, aki faluhelyen az intelligenciát képviseli, ha van szíve a más bajához, vagy legalább előrelátó józan esze, kell, hogy e munkában felvilágosítással, buzdítással, ellenőrzéssel és anyagi áldozatokkal is részt vegyen. Ennek a munkának a hadseregét állította most talpra Jankó Ágoston alispán. Ő a fővezér s ő nem szokott esatákat veszíteni. Meg fogja vivni ezt a legnehezebb küzdelmet is. Az ő céltudatos irányítása, vezérkari főnökének, dr. Haidegger Lajos vármegyei főorvosnak kiváló tudása és buzgalma, s körülöttük e vármegye egész orvosi kara meg fogják valósítani, amit Plechl Szilárd jövőbe látó lelke megálmodott.

E hó 14-ikén, vasárnap d. e. 11 órakor ül össze az újra alakult egylet választmányja, hogy megkezdje a munkát s kiossza a teendőket.

Számit minden jóérzésű, intelligens ember közreműködésére.

Egy választás tanulságai.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, ápr. 12.

Attól a pillanattól kezdve, hogy Szivák Imre elhunyt, a Justh-párt nagy vehemenciával tette rá kezét a megüresedett komáromi választókerületre. Harcba küldte egyik emberét, Balla Aladár volt főispánt, akit egy egész sereg negyvennyolcas képviselő kísért állandóan kortesutjában és akinek az érdekében a legkihíhetlenebb eszközök alkalmazását vették igénybe. A Justh-párt, mely folyton a tiszta választások követelését hangoztatja, a kapacitációnak és terrorizmusnak semmi eszközétől sem riadt vissza, hogy a szinmagyar komáromi kerületet, mely a legutóbbi általános választások alkalmával negyvennyolcas kézzel munkapárti birtokba jutott, meghódítsa magának s már a korteshadjárat idején is nagyon sűrűn érkeztek panaszok az ellenzék nagy visszaélései miatt.

Meg tudjuk érteni azt a nagy erő-kifejtést, melyet Justhék itt produkáltak és tisztán áll előttünk, hogy miért igyekeztek mindenáron a komáromi kerü-

Eredeti müncheni „Salvator-sör” naponta friss csapolás. Ezenkívül Dreher Korona-sör is állandóan csapon van MARCOIN JENŐ éttermében.

életet megnyerni. Ha történetesen Balla Aladár győz, micsoda nagy garral hirdette volna a Justh-párt:

— Ime, a munkapárt elvesztette Komáromot! Ime, Komárom ítéletet mondott Khuen-Héderváryék politikája fölélt és elfordul ettől a politikától, mert a mi irányzatunkat helyesli! Nemcsak Komárom van így, hanem az ország nagy része!

De hát nem így esett a dolog. Hanem úgy esett, hogy a szerdai választás alkalmával a nemzeti munkapárti Sárkány Ferenc győzött. Még a választás napján is a leghallatlanabb erőszakoskodást tanusította a Justh-párt saját jelöltje érdekében. Sárkány Ferenc választóit közáporral fogadták felvonuláskor. Egyébként is mindenképpen igyekeztek őket megfélemlíteni, meggyőződésüktől eltántorítani. Ezzel szemben a nemzeti munkapárt a legteljesebb mértékben respektálta a választók meggyőződésének szabadságát és meg van állapítva, hogy 15 bírósági hivatalnok, 8 postás, 28 vasutas, 8 pénzügyi és 15 egyéb állami tisztviselő szavazhatott le Balla Aladár, ami élénk tanúsága annak, hogy az állam alkalmazottjaira mennyire nem gyakoroltak nyomást a munkapárt érdekében.

Azért mégis a nemzeti munkapárt győzött s ez a tény érdemes arra, hogy a Justh-párt elgondolkozzék fölötte és levonja belőle a tanulságokat.

Amidőn egy minden ízébe magyar és nagy intelligenciájú kerület, mint Komárom, melyben tudvalevőleg erős a függetlenségi elem, minden terrorizmus és presszió dacára is azt tartja helyesnek, hogy újból a nemzeti munkapárt felé forduljon bizalmával, hát ennek nem kicsi a jelentősége. Ez azt tanusítja, hogy Komárom intelligens választópolgársága semmiképp se tartja kívánatosnak, hogy megszaporítsa egygyel az obstrukció híveinek táborát, sőt ellenkezőleg: helyesli azt az irányzatot, melyet a munkapárt követ, tudatában annak, hogy ez az irányzat produktív és a nemzet érdekeinek megfelelő.

Komárom eklatáns módon kifejezte, hogy nagyon jó kezekben tudja az országos ügyek vezetését és a Justh-párt elhiheti, hogy az ország értelmiségének túlnyomó többsége így vélekedik.

Értsenek ebből a rendbontók! Ha nem sikerül a parlament munkaképességét helyreállítani és be kell következnie annak az eshetőségnek, amelyre Khuen-Héderváry gróf már célzott, kilátásba helyezvén, hogy a nemzetre appellál szükség esetén, ugy a nemzet ítélete épp olyan lesújtó lesz a termékeny munka megakasztóira nézve, mint amilyen volt most Komáromban, ahol pedig Justhék az erőfeszítésnek minden megengedett és meg nem engedett eszközét igénybe vették.

Komárom mementóul szolgálhat, hogy az obstrukció hívei mit várhatnak, ha tényleg újból általános választásokra kerül a sor! És Komárom büszke lehet rá, hogy a nemzetrontó politikával szemben is bevehetetlennek bizonyult.

SANATORIUM
NAGYBECSKEREKEN
Telefon 101. és 112. sz.

Igazg.-orvos: DR. HEINERMAN.

431 109

Vasuti közlekedésünk fejlesztése.

Uj beruházások. — A keskenyvágányu vasut átalakítása.

ápr. 12.

A Torontáli Helyiérdekű Vasut, amelynek főérdekelteje maga Torontál vármegye, szintén élénk tevékenységet fejt ki abban az irányban, hogy a maga vonalainak új beruházásokkal való felszerelésével, tökéletesítésével a vármegye vasuti közlekedését javítsa és fejlessze.

Legújabbán két fejlesztési tervvel foglalkozik a Thév. Az egyik fejlesztést a nagybecskereki cukorgyár üzemének nagymérvű megnövekedése teszi szükségessé, a másik terv a keskenyvágányu vasutnak rendes nyomtávu vonallá való átalakítása, amelynek érdekében Jankó Ágoston alispán sokat fáradozott.

A helyiérdekű vasut végrehajtó-bizottsága legutóbb ezekben az ügyekben Budapesten ülést tartott. Az ülésen a Máv. és a kereskedelmi miniszterium képviselőin kívül résztvettek dr. Dellimanics Lajos, Jankó Ágoston, Rónay Jenő, Babics József és Pap Géza végrehajtó-bizottsági tagok, valamint a nagybecskereki forgalmi főnök Krumenacker István.

A bizottság először a nagybecskereki cukorgyár üzemének lebonyolításához szükséges új beruházások ügyét tárgyalta s úgy határozott, hogy a Thév. hajlandó 280 ezer koronát fordítani új beruházásokra, ha a cukorgyár a maga részéről a beruházási költségekhez szintén hozzájárul százezer koronával.

A keskenyvágányu vasutnak rendes nyomtávu vasuttá való átalakításának költségvetését már elkészítették a Máv. szakközegei s e szerint az átalakítási költségek három millió koronát tesznek ki.

Mivel ez az óriási költség nemcsak a Torontáli helyiérdekű vasutra, de Torontál vármegyére is nagy megterhelést jelent, Jankó Ágoston alispán szükségesnek mondotta, hogy az átalakítási költségek finanszírozása olyképp tisztáztassék, hogy a h. é. vasutak jövedelmét teljesen fel ne eméssze.

A végrehajtó-bizottság ennek folytán abban állapodott meg, hogy az átalakítás költségvetését csak akkor veszi rendes tárgyalás alapjául, ha a három milliós költségek finanszírozására nézve olyan kilátást szerez, amely szerint a h. é. vasutak jövedelméből a vármegye utalapja részére megfelelő rész maradjon.

HIREK.

— **Személyi hir.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A rendkívüli megyei közgyűlés.** Említettük már, hogy Torontál vármegye törvényhatósága április hó 22-ikén rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatának kiemelkedőbb pontjai a következők:

Esztergom vármegye közönségének átirata a katonai beszállásolás tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratának pártolása céljából. — Szatmárvármegye közönségének a képviselőházhoz intézett felirata a közs. közigazgatás rendezése tárgyában. — Fejérvármegye felirata a jár. főbírók mellé gazdasági előadói állások szervezése tárgyában. — Heves vármegye felirata a munkaadó és munkás közötti viszony módosítása tárgyában a kereskedelemügyi miniszterhez intézett felirata. — Nagykikinda város határozata rövid lejáratu kölcsön felvétele tárgyában. — Ugyanannak határozata a Patronage-egyesület támogatása tárgyában. — Ugyanannak határozata a társasköcsi iparról szóló szabályrendelet megváltoztatása tárgyában. — Nagybecskerek város határozata a jövedéki tisztviselők fizetésrendezése tárgyában. — U. a. határozata az 1909. évi államsegély felosztása tárgyában. — U. a. határozata a Katince-pusztá mult gazdasági évi bérlet-számadása tárgyában. — U. a. villammű 1910. évi számadása. U. a. közjövédelmi stb. alapjainak 1910. évi számadása. — A rendes tavaszi közgyűlés kitűzése. — Magyarország vármegyei és városai országos monografia-társulat kérelme a már megszavazott 10.000 K kiutalása iránt. — Gróf Csekonics Sándor törv. hat. bizottsági tag indítványa az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai sorába való belépés iránt. — Jankó Ágoston alispán bejelentése a Délmagyarországi Cukoripar r.-t. által igazgatósági, illetve igazgató-tanács tagjává megválasztása tárgyában.

— **Tanácsülés.** A városházán ma délelőtt 11 órakor Strósz Béla főjegyző elnöklésével tanácsülés volt, amelyen különböző kisebb folyó ügyeket intéztek el.

— **A kegyes tanítórend gyászja.** Vettük a következő gyászjelentést: A Kolozsvári kegyes-tanítórendi társház tagjai fájdalmas szívvel jelentik, hogy szeretett rendtársuk, nt. Nemes Endre, kegyesrendi áldozópap, házfőnök, a róm. kath. főgimnázium, a Mária-Terézia finevelő-intézet és a Marianummal kapcsolatos róm. kath. leánygimnázium igazgatója, az országos középiskolai tanáregyesület kolozsvári alelnöke, az erdélyrészi róm. kath. státuszgyűlés, a kolozsvári róm. kath. egyházközség választmányának és iskolaszékének, az E. M. E. és a kolozsvári oltáregyesületnek alapító tagja stb. április hó 10-ikén d. e. 11 órakor, korának 44-ik, szerzetes életének 25-ik, áldozópapságának és tanárkodásának 20-ik, igazgatóságának 5-ik évében a haldoklók szentségének áhitatos felvétele után az Urban csendesen elhunyt. A megboldogultnak hült tetemeit folyó hó 12-ikén d. e. 11 órakor a kegyesrendi templomból fogjuk örök nyugalomra helyezni.

— **Bimbóhullás.** Sulyos gyász érte Miklós Károly nagybecskereki pénzügyi számellenőrt. Ugyanis egy hónapos kis fia tegnap tüdőlob következtében meghalt.

— **A kath. legényegyletből.** A nagybecskereki kath. legényegylet f. hó 14-én (vasárnap) délután fél 5 órakor a saját egyleti helyiségében közkívánatra másodszer előadja „A három kalap” című vígjátékot. Vendégeket szívesen látnak.

APOLLO BIOSKOP

„URÁNIA” TUDOMÁNYOS SZÍNHÁZ.

A budapesti „URÁNIA” tud. színház nagybecskereki fiókja

Előadások: pénteken este fél 7 órakor, szombaton este 9 órakor, vasárnap d. u. 4 óráig este 10 óráig.

Helyárak: Páholyülés 1 K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 30 fill.
Gyermekeknek: Páholyülés 60 f., I. hely 40 f., II. hely 30 f., III. hely 20 fill.

MŰSOR: Április 12., 13., 14-én, péntek, szombat, vasárnap.

Belga kerékpáros hadsereg.

Eredeti felvétel.

Egy határozatlan ur.

Humoros.

Az érdekesítő regény.

Humoros.

Pompei romjai.

Eredeti felvétel.

EGY ANYA KÁLVÁRIÁJA.

Dráma az előkelő életből 3 felvonásban, előjátékkal és utójátékkal.

— **Megfuladt a párnák között.** Jovanovics Timóné nevű melenczei aszszony a napokban dologba ment s négyhónapos fiúgyermekét az ágyra helyezte. A gyerek pólya nélkül volt s hogy le ne essék az ágyról, párnákat helyezett el körülötte. Távolléte alatt a gyerek mozgolódni kezdett, miközben a párnák közé keveredett, amelyek persze ráneheztedek, úgy, hogy nem tudott lélegzeni. Az apróság egyre kevesebb levegőhöz jutott, míg végre a párnák egészen elfogták tőle a levegőt s a szerencsétlen apróság a párnák között megfuladt. Mikor az anya hazatért, kis gyermekét már halva találta. Megindították ellene a vizsgálatot.

— **Gyanus halál.** Laudon-tanyán nemrégiben meghalt Becei Károly ottani koreszmáros. A napokban azután névtelen följelentést kapott a hatóság, hogy Becei nem természetes halállal halt meg, hanem hozzátartozói megmérgezték. A bíróság nyomban megindította a vizsgálatot s a nagybecskereki törvényszék részéről kiment a helyszínére Szabó Béla vizsgálóbíró, dr. Kovács Rókus kir. ügyész, valamint dr. Fialovszki Béla kir. törvényszéki orvos. A bíróság Becei holttestét exhumálta és fölboncoltatta s ennek során megállapította, hogy a névtelen följelentés alaptalan vádaskodás, mert Becei természetes halállal halt meg.

— **A temesvári rablógyilkos ügye.** Temesvárról jelentik: Annak idején, amikor a Temesvári Hírlap-hoz érkezett D. aláírású névtelen levél alapján megtalálták a Löwinger-féle zálogházban a véres bajonettet, Balázs István védője, Láng Béla dr. újrafelvételi kérelemmel fordult a törvényszékhez, amely elrendelte a legszükségesebb tényvizsgálatot. Ennek eredményeképpen, mint ismeretes, megállapították, hogy a bajonett be lett csempészve a zálogházba s a névtelen leveleket, amelyek Balázs ártatlanságát akarták bizonyítani, maga Balázs István írta. A vizsgálatot Fehér Antal vizsgálóbíró tegnapelőtt befejezte s átküldte a temesvári királyi ügyészségnek indítványtétel végett. A temesvári királyi törvényszék tegnap délelőtt döntött az újrafelvételi kérelem felett, amelyet a bíróság elutasított. Hír szerint — amennyiben Láng Béla dr. védő felebbézzel élne — már ma foglalkozik az ügygyel az ítélőtábla, úgy, hogy két napon belül a Balázs-ügy újrafelvételi kérelme végleg el van intézve. Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a király megerősítette a halálos ítéletet.

Színház, irodalom.

Heti műsor:

Apr. 12. péntek: Vig özvegy.
Apr. 13. szombat: Papa (Ujdonság).
Apr. 14. vasárnap d. u.: Piros bugyelláris.
— Este Eszmadta (Ujdonság).

** **A szabin nők elrablása.** Schönthan jó öreg bohózata még ma is friss erővel hat s a közönség mindig szívesen nézi meg. Tegnap is elég sokan eljöttek a színházba, de az eddig látott néhány jó előadás után a közönség tegnap ugyancsak csalódott. Az előadás ugyanis meglehetősen hanyag volt. Csupa zökkenést, akadozást láttunk, ami folyton zavarta az egyes előadóknak egyébként nem kifogásolható játékát. Az eddigi összevágó előadások után, kár lenne visszaesni a mult szezon slendriánságába. A szereplők közül különben Rónai pompás Rettigije zajos derűtséget keltett, de jók voltak Magas Béla, Jávör Aranka, Szigethy Bandi, Sárközi Blanka, Járay Böske, Vihari Lajos, Szalóky Zoltán s a szobaleány szerepében Szendrei Olga is.

** **A jövő hét műsora.** A színtársulat igazgatósága már összeállította a jövő heti műsort, amely a következő: Április 14-én vasárnap d. u.: Piros bugyelláris, este: Eszmadta (operettujdonság). Április 15. hétfő: Tatárjárás. Április 16. kedd: Eszmadta. Április 17.

szerdá: Rablólovag (színműujdonság). Április 18. csütörtök: Bor. Április 19. péntek: Luxemburg grófja. Április 20. szombat: Élőhalott (drámaujdonság). Április 21. d. u.: Iglói diákok, este: Kis gróf (operettujdonság).

TÁVIRATOK.

A politika eseményei.

A képviselőház mai ülése. — Megindult a harc. — Folyik tovább az obstrukció. — Rónay Jenő a választójogról.

Budapest, ápr. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt tartotta első ülését a husvét szünet után. A közvélemény lázas érdeklődéssel nézett a mai ülés elé. Nagy izgalmakat, sőt botrányokat vártak a mai ülésen s az volt az általános hit, hogy már a mai ülés megadja a döntő lökést a helyzet további alakulásához. Ezek a várakozások azonban nem teljesültek egészen. Izgalmas ülése volt ugyan a Háznak, de Justhék nem lépték át eddigi obstrukciós játékaik mértékét és csak a szokásos obstrukciós eszközökkel, ordítószavakkal, névszerinti szavazással s zárt üléssel csatáztak. A munkapárt is ma még teljes önmérsékléssel fogadta az obstrukciót és ugyszólván szabad folyást engedett az obstrukciónak, az elnökség is megmaradt régi álláspontja mellett s így ma csak a legutóbbi obstrukciós ülések visszatértét lehetett látni. A mai ülésnek tehát még semmi döntő jellege nem volt és a helyzet csak néhány nap múlva fog teljesen kialakulni.

Élénk figyelmet kelt Rónay Jenőnek a „Budapesti Napló“ mai számában megjelent cikke, amely a passzív választói jog alapján véli a parlamenti helyzetnek orvoslását. Megbízható forrásból jelentik, hogy Justh Gyula bizalmas körben kijelentette, hogy a választói jog reformjának Rónay Jenő által javasolt formáját akceptábilisnak tartja és ezen az alapon hajlandó volna tárgyalásokat kezdeni, ha erre neki a kormány alkalmat nyújtana. Ez irányban azonban még semmiféle lépés nem történt.

Egyebekben mai jelentéseinket itt közöljük:

A képviselőház mai ülése.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, amely iránt való széles körű érdeklődés meglátszott a Ház külső képén is. Ugy az ülésterem, mint a karzatok zsúfolva vannak s mindenki feszült várakozással várja a történéseket.

Návay Lajos elnök nyitja meg az ülést fél 11 órakor s előterjesztései során bemutatja Sárkány Ferenc komáromi mandátumát, amit az ellenzék nagy zajjal fogad. Jelenti továbbá az elnök, hogy Lovász Márton távozási engedélyt kér; felteszi a kérdést, megadja-e a Ház? Kun Béla Justh-párti

névszerinti szavazást

kérő ivet nyújt át az elnöknek, amit a munkapárt nagy zajjal fogad. Az elnök elrendeli a névszerinti szavazást.

Névszerinti szavazás közben nagy megütközést kelt Kállay Tamás pártokivüli 48-as szereplése, aki mikor szavaznia kellett volna, ezeket mondta:

— Nem szavazok. Nem érek rá! S azal kiment az ülésteremből.

A névszerinti szavazás eredménye különben az volt, hogy Lovásznak a többség megadta a távozási engedélyt.

Most a Justh-párt

házasabály-vitát

rendezett.

Polónyi Géza azt fessegeti, hogy a szavazás nem érvényes, mert aki jelen van, annak szavazni kell s Kállay Tamás megsértette a házasabályokat.

A munkapárt nagy zajjal kíséri Polónyi felszólalását s Pongrácz János gróf közbeszól:

— Mi történt Montecarlóban? Arról beszéljen!

Polónyi Géza: Majd megfelelek rá később!

Ezután Benedek János, Batthyány Tivadar gróf, Ráth Endre, Jaczkó János, Ábrahám Dezső a szavazás megismétlését kívánják.

Most Beóthy Pál veszi át Návaytól az elnöki széket s azt indítványozza, hogy Kállay Tamást utasítsák a mentelmi bizottsághoz.

Most

izgalmas jelenetek

következnek. A Justh-párt orditozik, a padokat veri, szitkozódik. Zlinszky István és Ráth Endre az elnöki emelvény felé törtetnek s ott vitatkoznak az elnökkel, amire a munkapárt tagjai oda-tudulnak és védőleg állják el az elnöki emelvényt. Közbe Zlinszkyt le is taszítják a lépcsőről. Ebből azonban nagyobb baj nem támad s a Ház csakhamar kimondja, hogy Kállayt a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Most Justhék

zárt ülést

kérnek, amit az elnök el is rendel.

A zárt ülésen Holló Lajos az elnököt erőszakoskodással vádolja. Beszélnek még Sággy Gyula, Rakovszky István, Bakonyi Samu, Návay Lajos, Györfly Gyula és Csermák Ernő s ezzel a zárt ülést véget ér.

Ezután ismét

nyílt ülés

következik, amelyen Lukács László be-terjeszti a brüsszeli cukor-egyezmény be-cikkelyezéséről szóló javaslatot, Szász Károly jegyző pedig Kállay Tamás men-telmi ügyének jegyzőkönyvi kivonatát.

Ábrahám Dezső ennek hitelesíté-séhez nem járul hozzá, a Ház azonban igen.

Az ülés végén Eitner Zsigmond a

komáromi választás

miatt interpellál; állítólagos sérelmeket panaszol fel.

Rónay Jenő a választói jogról.

Rónay Jenő nyug. főispán, orszgy. képviselő a Budapesti Napló mai számában nagy figyelmet keltő, hosszabb cikkben foglalkozik a helyzettel, nevezetesen a választói jog megoldásának kérdésével. Cikkében kifejti, hogy a választói reformot még a jelen képviselőházban kell megalkotni, mert egy, a választói reform megvalósítása előtt megejtett új választás, féltő, olyan elemeket ültet majd a törvényhozók padjaira, kikre minden mást inkább lehetne rábízni, mint éppen a választási törvény módosítását.

Hogy a parlamenti harcnak jelen el-fajult stádiumában megvan-e még a lehetősége annak, hogy a véderő reformjának elintézése, a választói jog módosításának követelt priusza és az ezért hirdett obstrukció mellett, mind a két irányu kívánság teljesüljön és megoldható-e mind a két kérdés magyar hazánk veszélyeztetett érdekében, arra szerinte megvan a lehetőség, mert a választói jognak még a jelenlegi Ház által leendő és égetően szükséges megvalósítása közös hazafias cél, melynek elérésére azoknak, kik előbb a szönyegen fekvő véderőjavaslatot akarják letárgyalni, éppen úgy kell törekedniük, mint törekednek azok, kik a priuszt követelik.

A helyzet szanalását Rónay Jenő cikkében a következőleg véli:

A választói jog reformálása fontos nemzeti érdeket képvisel, úgy kell a módosítást létrehozni, hogy a magyar képviselőházba csak jó magyar érzésű, értelmes, elméleti vagy tapasztalati tudással bíró, tisztességes és kötelességet ismerő honatyák juthassanak be.

Ezt a célt másként, mint a szenvedő választói jognak okszerű megszorításával, a képviselőtől megkivánt esküvel és részben magának a választási rendnek némi irányu módosításával elérni nem lehet. Ha azonban ilyen uton ez a szent cél elérhető, akkor nemesak közömbös, de éppen a mértéktelen visszaélések, fenyegetések, vesztegetések, izgalmak stb. kiküszöbölése okából előnyös is a községenként titkosan gyakorlandó választói jog, akkor a nagy tömegek megnyugtatása okából célszerű, de emberi szempontból igazságos is a választói jognak általánosítása és egyenlővé tétele.

Egy ilyen törvényjavaslat elkészítéséhez feleslegesek a statisztikai adatok, egy ilyen javaslatot akár parlamenti bizottság is hamarosan össze tudna állítani és akkor a véderőjavaslattal együtt, párhuzamosan a választói jog reformját, melynek a Ház munkaképességét biztosító intézkedéseket is kellene tartalmaznia, le lehetne tárgyalni.

Cikkét Rónay Jenő így végzi:

Meg kell tenni a kísérletet, el kell készíttetni a választói jog reformjáról szóló javaslatot, fel kell hívni az ellenzéki pártokat annak a véderőreformmal leendő párhuzamos békés tárgyalására és ha ez a kísérlet sem sikerül, követni kell a honatyáknak onodi elődjek jó példáját és biztosítani kell elsősorban azt, és mindenestre azt, hogy a választói jognak reformálását a jelenlegi és kizárólag csak ez a képviselőház eszközölje.

A szerbiai választások.

Budapest, ápr. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a szerbiai választások e hó 16.-án kezdődnek. A kormány reméli, hogy a választásokon a jelenlegi irányzat nyer többséget.

Uj földgáz-forrás.

Budapest, ápr. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zentáról jelentik, Lederer Arthur ottani birtokán rendkívül gazdag földgáz-forrást fedeztek fel. A fölfedezésről értesítették a pénzügyminiszteriumot és a földtani intézetet, amely geológust küld le a forrás megvizsgálására.

TÖZSDE.

A Lloyd budapesti távirata április 12.

Buza (áprilisra)	22.98
Buza (májusra)	—
Rozs (áprilisra)	21.74
Zab (áprilisra)	19.74
Tengeri (áprilisra)	17.88

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken ma megtartott hetivásár alkalmával:

Buza	50 kgr.	11.10 korona.
Kétszeres	„	10.—
Rozs	„	8.80
Árpa	„	7.50
Zab	„	8.80
Kukorica (uj)	„	8.40
Repcse	„	12.30
Széna I.	„	7.—
Széna II.	„	6.—
Szalma I.	„	5.—
Szalma II.	„	5.—
Burgonya 1 kgr.	„	—10
Disznóhus I. 1 kgr.	„	2.—
Disznóhus II. 1 kgr.	„	1.80
Disznózsir 1 kgr.	„	1.84
Marhahus I. 1 kgr.	„	1.76
Marhahus II. 1 kgr.	„	1.68
Borjúhus I. 1 kgr.	„	2.40
Borjúhus II. 1 kgr.	„	2.—
Juhhus 1 kgr.	„	1.20
Fiatl bárányhus 1 kgr.	„	—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Meghívó.

A nagybecskereki Gradnolica esontika gazdasági szövetkezet 1912. évi április hó 21-én d. u. 2 óraker sajt helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezeti tagok ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök, három szavazatszedő és hitelesítők választása.
2. A jankahidi határban fekvő 121 hold legelő vételára mikénti beszerzése.
3. Szövetkezeti csikósok felfogadása.
4. Egy igazgatósági és felügyelő bizottsági tag választása.
5. Szérűskertek körülárkolása.
6. A bikaistálló kibővítése.
7. Netáni indítványok.

Nagybecskerek, 1912. évi április 12-én.

Szövetkezeti igazgatóság.

516. I. 912. szám.

478—2.1

Arlejtési hirdetmény.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 24190/912. sz. rendeletével Nagyágj község belterületén és a Ballát-pusztán állami elemi iskolák építését engedélyezte.

A fentemlített munkálatok biztosítása céljából folyó évi május hó 6-an d. e. 11 órára Nagyágj község község-házánál tartandó zárt versenytárgyalás hirdettetik, a következő feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparának gyakorlatára hatósági engedéllyel bír. Azon pályázók, kik törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni.

Azon ajánlattevők, kik alulírott hivattal üzleti összeköttetésben még nem voltak, tartoznak megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamarai bizonylattal igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az építési munkák a munkaátadás napjától számított 14 nap alatt megkezdendők és 4 hónap alatt befejezendők.

3. Az ajánlatok 5 pecséttel elzárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a „Nagyágj” községben és a „Ballát”-pusztán építendő állami elemi iskolák munkálataira” felirattal ellátva, legkésőbb a kitűzött nap délelőtt fél 11 órájáig Nagyágj község előljárási irodájánál nyújtandók be. Szabálytalanul kiállított vagy később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

4. Ajánlat csak mindkét iskola felépítésére együtt tehető.

5. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt és az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bántépénzzel kiállított adóhivatali nyugta csatolandó. Bántépénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. Az ajánlattevők ajánlataikkal az arlejtés napjától számított 30 napig maradnak kötelezettségben és bántépénzüket csakis a felsőbb hatóság döntése után fog visszaadni.

7. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek alulírott hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, egyébként ajánlattevők kívánságára a vonatkozó költségvetések 10 korona leírás díj fejében megküldetnek.

8. A munka elnyerője a munka teljesítéséhez csakis a magyar szent korona országai területén előállított anyagokat és berendezési tárgyakat építhet be, a munkához pedig magyar honos műszaki erőket, iparosokat, munkavezetőket és munkásokat alkalmazhat.

Ezen kötelezettségben az alulírott hivatal közegei ellenőrzésének tartozik magát alávetni. Külföldről beszerzendő anyagok és berendezési tárgyakra indokolt esetekben csak a felsőbb hatóság adhat engedélyt.

9. Munkát elnyerő vállalkozó 5%-os bántépénze a közszállítási szabályzat B/8. pontja értelmében 10%-ra mint biztosíték kipótlandó s ezen a címen a jótállási határidő lejártáig visszatartatik.

10. Alulírott hivatal Nagyágj községgel egyetértőleg a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon dönt.

Nagybecskerek, 1912. évi április hó 9-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Vámos Ignác,
kir. műszaki tanácsos.

Keresek

azonnali belépésre adóügyhöz értő egyént.

Fizetés 3 korona napidlj.

Farkasd község.

Pályázati hirdetmény.

Szentjános községnél rendszeresített s e hó közepén megüresedő segédjegyzői állás betöltése érdekében felkérem az ezen állást elnyerni ohajtókat, hogy bizonyítványaik egyszerű másolatával felszerelt ajánlataikat nálam benyújtsák.

Az állás javadalma:

Törzsfizetés, állami kiegészítéssel 1000 K.

Lakbér 240 K.

Drágasági pótlék (jövahagyás alatt) 250 K.

2 öl tűzifa.

Ezenkívül hozzávetőleg 300 K-t kitevő járlatjövdelem.

A pusztai közbirtokossági ügyek kezeléséért 100 K.

Szorgalmas, különösen nős embernek a magánmunkálatokból befolyó jövdelem után hajlandó vagyok megállapodás szerint 3-400 K-t fizetni.

Szentjános, u. p. Zichfalva, 1912. évi április hó 6-án.

477—3.2

Demkó Géza, jegyző.

Segéd- könyvelő

azonnali belépésre
kerestetik

egy nagyobb helybeli ipar-
vállalatnál. Cim a kiadóban.

Háziszolga

azonnali belépésre
felvétetik

egy nagyobb helybeli
iparvállalatnál.

Cim a kiadóhivatalban.

470—x 2

Tizezer korona

kézpénz lefizetése mellett
kapható Nagybecskereken
közvetlenül a város mellett
egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része
évi részletekben törleszt-
hető. A szőlőt esetleg két
parcellában is eladják.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.